

ОБХВАТ НА ОДИТА В ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР ВЪРХУ ВЪЗЛОЖИТЕЛИТЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ

Любомир Росенов Терзиев

Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов
Катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“

Резюме: Настоящата разработка анализира разпределението на планираните одитни ангажименти от Сметната палата на Република България, свързани с обществените поръчки. Чрез годишните програми тя определя възложителите, които ще бъдат проверени. Адекватността на годишната програма оказва пряко влияние върху обхвата на проверяваните възложители и методическия инструментариум, чрез който ще се въздейства върху поведението им. За целта е характеризирана връзката между изготвянето на годишните програми с политиката и принципите на Сметната палата. Разгледани са факторите, които рефлектират върху тяхното изготвяне и разпределението на видовете одити, свързани с обществените поръчки.

Ключови думи: обществени поръчки, организации в публичния сектор, възложители, годишни програми, Сметна палата.

JEL: H53, I18, I38.

SCOPE OF THE AUDIT IN THE PUBLIC SECTOR OF THE PUBLIC PROCUREMENT CONTRACTING AUTHORITIES

Lubomir Rosenov Terziev

D. A. Tsenov Academy of Economics – Svishtov
The Department of Control and Analysis of Economic Activities

Abstract: The present paper analyses the distribution of the planned audit commitments of the Bulgarian National Audit Office related to the public procurements. Using the annual programmes it determines the contracting authorities, which are to be audited. Adequacy of the annual programmes directly affects the audited contracting authorities and the methods and tools, which will be used to influence their behaviour. To this end, the characteristics of the relation between the annual programme preparation and the policy and principles of the Bulgarian National Audit Office is provided. The factors, affecting their preparation and the distribution of the types of audits, related to the public procurements, are analysed.

Keywords: public procurements, organizations in the public sector, contracting authorities, annual programmes, Bulgarian National Audit Office.

JEL: H53, I18, I38.

В условията на непрекъснати промени в обкръжаващата среда (в национален и международен аспект) *Сметната палата годишно приоритезира методическия инструментариум, чрез който да оказва въз-*

действие върху поведението на възложителите на обществени поръчки. Определянето на организациите от публичния сектор, които следва да бъдат включени в годишната програма, спомага за фиксиране на областите за одитиране, като се предвидят необходимите ресурси.

Настоящата разработка има за **цел да изследва годишното планиране на видовете одити, чрез които се въздейства върху законосъобразното и целесъобразното поведение на възложителите на обществени поръчки.** Реализирането на целта се декомпозира на следните **задачи:**

- да се изведат факторите, които оказват влияние върху обхвата на възложителите на обществените поръчки в годишните програми на Сметната палата;
- да се анализира разпределението на видовете одити, по години и области в страната, обхващащи възложителите на обществените поръчки.

Обектът на изследване са годишните програми за дейността на Сметната палата на Република България за периода 2012–2016 г., а **предмет** на публикацията е **обхватът на планираните одитни ангажменти** върху възложители на обществени поръчки.

***

При изготвянето на годишните си програми, Сметната палата цели **обхватност на възложителите**, провеждали процедури по обществени поръчки и разходвали финансов ресурс, като обезпечава ефективното протичане на одитната си дейност (Наръчник за одитната дейност на Сметната палата, обща част, 2014, стр. 13). Изготвянето им трябва да е адекватно и осигуряващо реализирането на принципите и одитните политики (Драганов, 2005, стр. 15), отразени в Стратегията за нейното развитие през определения период (Стратегия за развитие на Сметната палата за периода 2013–2017). По смисъла на чл. 6 от Закона за Сметната палата, на одит подлежат възложителите, които са: бюджетни организации, държавни и общински предприятия (еднолични дружества с ограничена отговорност или еднолични акционерни дружества) и търговски дружества с повече от 50% държавно или общинско участие на капитала (Закон за Сметната палата, 2015, чл. 6, ал. 3, т. 2.).

Определянето на възложителите и видовете одити се извършва при спазване на **принципите** за независимост, рационалност, аналитичност, координираност и последователност (Наръчник за одитната дейност на Сметната палата, обща част, 2014, стр. 13). **Независимостта** се изразява в самостоятелно определяне на възложителите, които да бъдат включени в годишната програма за одитната ѝ дейност. **Рационалността** се отнася само за конкретно определяне на целите и обхваща отделните организации, които са провеждали процедури за възлагане на обществени

поръчки. *Аналитичността* е обвързана с определянето на конкретни възложители след извършено предварително проучване, оценката на риска за проведените процедури по възлагане на обществените поръчки, установените резултати от предходни одити и получаването на допълнителна информация. *Координацията* е във връзка със съгласуваност на контролните практики между отделните контролни органи, съгласно Закона за обществените поръчки (ЗОП) (ЗОП, 2016, чл. 246). *Последователността* е свързана със спазване на утвърдените, от Сметната палата, задължения и изисквания за прилагане на международните одитни стандарти.

При подбора на възложителите *следва да се гарантира пред обществото, че разходването на финансовите ресурси е извършено при спазването на принципите за законосъобразност и целесъобразност*. Като приоритетна сфера за периода 2013–2017 г. са дефинирани одитите, свързани с *обществени поръчки, от гледна точка на ефективността, ефикасността и икономичността на разходваните финансови средства в публичния сектор* (Стратегия за развитие на Сметната палата за периода 2013–2017, стр. 6). Следователно освен за законосъобразност Сметната палата *е поела обществен ангажимент да оценява и целесъобразността на поведението на възложителите*.

За да се гарантира спазването на законодателните изисквания пред обществото, програмата за одитна дейност следва да бъде подлагана на анализ с цел осигуряване оптимална обхватност на възложителите. *Изборът на възложители и видовете одити, които да се включат в годишните програми, следва да се основават на следните фактори*¹:

- *Значимост на одитираната област „обществени поръчки“;*

За периода 2012–2015 г. чрез сключените договори за обществени поръчки са разпределени 8,5% от Брутният вътрешен продукт (БВП) (Брутен вътрешен продукт, 2016) на Република България. Данните на Националния статистически институт показват, че делът на разпределените финансови средства от БВП чрез обществени поръчки за 2013 г. е *най-голям* (10%), а *най-малък* е през 2012 г. (7%). През останалите години този процент е в различни граници, за 2014 г. е девет, а за 2015 г. – осем. По този показател, за периода 2012–2015 г., България е *под средното ниво в Европейския съюз (ЕС), където този дял е 20%* (Цветковска & Матеева, 2011, стр. 183).

Във връзка със значителния финансов ресурс, който се разпределя от БВП, от съществено значение е включването на одитни задачи, насочени към контрола по възлагане и изпълнение на обществените поръчки,

---

¹ Като такива фактори в програмата за одитната дейност на Сметната палата са посочени: продължителност неодитирания период към определена дата, посочена в програмата; обществена значимост; разполагам одитен ресурс на дирекцията; размер на управляваните финансови ресурси; промени в ръководството и правната рамка; размер на несъбрани вземания и просрочени задължения; получени сигнали за нарушения и негативни практик. Бел. авт.

особено на инфраструктурни обекти, финансирани с национални средства и/или фондове и програми на ЕС. На тази основа ролята и значимостта на обществените поръчки, като един от основните инструменти за преразпределяне на финансов ресурс, пораждаат въпроса за правилното, законосъобразното и целесъобразното управление на разходваните средства. Следователно прилагането на правилата за обществените поръчки води до ползи по отношение на ефикасността и ефективността на публичните администрации на национално и европейско равнище, предприятията и гражданите.

➤ **Развитие на пазара за обществените поръчки;**

Данните на Агенцията по обществени поръчки показват, че за периода 2012–2015 г. са сключени общо 90 792 договора за възлагане на обществени поръчки в страната. **Стойността на сключените през годините договори възлиза на над 28.46 млрд. лева** (Брой на сключените договори и стойност, 2016).

Таблица 1.

Стойност и брой на сключените договори за обществени поръчки за периода 2012–2015 г. (Брой на сключените договори и стойност, 2016 г.)

Период \ Показатели	Сключени договори (бр.)	Обща стойност на сключените договори (в млрд. лв.)
2012 г.	20 813	5.97
2013 г.	22 779	8.04
2014 г.	24 872	7.53
2015 г.	22 328	6.92
Общо	90 792	28.46

През 2012 г. са сключени 20 813 договора за възлагане на обществени поръчки, а за следващата 2013 г. техният брой е бил 22 779, като се наблюдава увеличение на сключените договори за посочените години с 1966 броя. Стойността на сключените договори се увеличава, като за 2012 г. са на стойност 5.97 млрд. лева, а за 2013 г. тя възлиза на 8.04 млрд. лева, като се увеличава с 2.07 млрд. лева. През следващата 2014 г. броят на сключените договори продължава да нараства и той е 24 872, но се наблюдава спад в тяхната стойност спрямо 2013 г. с 510 000 лева. За последната 2015 г. се наблюдава както намаление на сключените договори, така и в тяхната стойност. Данните показват, че договорите са намалели с 2544 броя, а стойността им спрямо 2014 г. е намаляла с 610 000 лева. Въпреки че се наблюдава тенденция към **намаляване на разходените средства чрез договори за обществени поръчки, техният дял остава висок.**

Поради обществената значимост и значителния размер на разходваните средства е необходимо взаимодействие и координация с Агенцията

за държавна финансова инспекция, Агенцията по обществени поръчки и Изпълнителна агенция одит на средствата от ЕС² при контролните процедури за осигуряване своевременен обмен на информация. За да се подобри координирането на контролните практики между Агенцията по обществени поръчки, Агенцията за държавна финансова инспекция и Сметната палата на Република България, според изискванията на чл. 246 от ЗОП, предстои създаването на постоянен методически съвет. Функционирането му ще съдейства както за подобряване на предварителния и последващия контрол по ЗОП, така и за усъвършенстване на вътрешния контрол, упражняван във възложителите.

➤ **Разполагам одитен ресурс;**

При изготвянето на годишните програми се вземат предвид наличните ресурси, с които разполага Сметната палата. Поради значителния брой възложители е наложително, програмите за одит да се изготвят по адекватен начин, чрез който да се осигури обхватност на рисковите области. Според отчета за дейността на Сметната палата към 31.12.2015 г. в нея работят 435 одитори (Отчет за дейността на Сметната палата за периода 01. 04. 2015 – 31. 12. 2015 г.). През предходните години за периода 2012–2014 г. техният брой се запазва същият. Към 31.12.2014 г. в нея работят 437 одитори, за предходната 2013 г. те са 435, а за 2012 г. броят им е 440 (Отчети за дейността на Сметната палата за периода: 01. 06. 2015 – 20. 01. 2015 г.; 01. 01. 2013 – 31. 03. 2014 г.; 2012 г.). Данните от портала на Агенцията по обществени поръчки показват непрекъснато увеличаване броя на възложителите, като към края на 2015 г. те са 5913 броя (Брой регистрирани възложители и изпълнители в Регистъра на обществените поръчки, 2016), и се наблюдава тенденция за увеличение. Сравнявайки с предходната 2014 г., техният брой се е **увеличил** с 239 възложителя (Брой регистрирани възложители и изпълнители в Регистъра на обществените поръчки, 2016). Подобно развитие се наблюдава и за предходните години – за 2013 г. те са 5302, а за 2012 г. – 4662 броя.

Посочените данни показват тенденция към намаляване на одиторите с 1% през 2015 г. спрямо 2012 г. и 26% ръст на възложителите през 2015 г. спрямо 2012 г., което изисква, Сметната палата да разпределя одитния си ресурс по начин, който да гарантира обхватност. Това предполага да се анализират съществените фактори, които оказват влияние върху годишните програми, за да бъдат адекватно изготвени. Изборът на възложители, които да бъдат включени в програмата за дейността ѝ, следва да бъде съобразен с оптимално одитиране на тези от тях, които разходват значителен ресурс.

---

² В случаите, когато възложителите на обществени поръчки са бенефициенти по европейски фондове и програми, Изпълнителна агенция одит на средствата от Европейския съюз одитира до 10 % от тях, като ги включва в годишните програми за дейността си. Бел. авт.

➤ **Установени нарушения и негативни практики в областта на обществените поръчки.**

Фактът, че за последните години законодателството, свързано с обществените поръчки, беше многократно редактирано³ и бяха отправяни препоръки от Европейската комисия, в официални писма и мониторингови доклади (Доклад на комисията до Европейския парламент и Съвета относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка) по повод на състоянието и напредъка на страната ни предполага, че те са област с проблеми, към която следва да се приоритизират контролните процедури. Според отчетите за дейността на Сметната палата на Република България (Отчет за дейността на Сметната палата за периода 01. 04. 2015 – 31. 12. 2015 г.) най-честите нарушения са в следните аспекти: *съдържанието на вътрешните правила; нерегламентирането на въпросите, относно упражняването на контрол по изпълнението на сключените договори за обществени поръчки; липсата на ясни и точни указания за оценяване на офертите; спазването на сроковете за публикуване на информация за сключените и изпълнените договори за обществени поръчки и др.*

Посочените проблеми дават отражение и върху отделните елементи от управлението на обществените поръчки⁴, които ЗОП поставя като изискване на възложителите. Негативното влияние, което се оказва върху отделните елементи от управлението на обществените поръчки, води и до последици за системите за финансово управление и контрол (СФУК). Това се обуславя от факта, че отделните елементи от управлението на обществените поръчки нямат за цел да заместват СФУК, а да допълват и подобряват процеса по тяхното възлагане и изпълнение. Допълването и подобряването са свързани с: установяването на потребността и нуждата от възлагане на обществени поръчки; проверката на процедурите за обществени поръчки; контрола върху изпълнението на сключения договор; приключването на договора и съхранение на документите от процедурата.

На база анализа на горепосочените фактори Сметната палата **следва да съставя балансирана годишна програма, която да обхваща оптимален брой възложители в страната както на централно (по областни градове), така и на местно равнище (по отделни населени места).** По този начин **ще се гарантира пред обществото, че предоставените средства са разходвани в съответствие с изискванията на за-**

---

³ За период от около десет години ЗОП е изменен двадесет и седем пъти, а от април 2016 г. действа изцяло нов закон. Бел. авт.

⁴ Два от елементите по управлението на обществените поръчки са вътрешните правила и специализираното звено като част от администрацията, отговорно за управление на цикъла на ОП) се вменят като задължение само на част от публичните възложители, а третият елемент – досие на обществената поръчка, е задължение за всички възложители. Бел. авт.

конодателството, при спазване принципите за законосъобразност и целесъобразност.

В годишните програми Сметната палата на Република България е включила общо **2556** одита за периода 2012–2016 г. (вж. табл. 2). От общо 2556 планирани одита само в 258 са включени обществени поръчки, което е нисък дял (10%) с оглед осигуряването на адекватен контрол върху отделните възложители. **От четирите вида одит, само при одита за съответствие при финансовото управление (ОСФУ) се съдържа проверка на процедурите за обществени поръчки** (Доклади за извършени одити за съответствието при финансовото управление). Останалите три вида одити не включват в обхвата си проверки на обществените поръчки. За периода 2012–2016 г. Сметната палата **е планирала да извърши общо 313 ОСФУ, от които 48 тематични** (Наръчник за прилагане на международно признатите одитни стандарти и одитната дейност, част одит за съответствието, 2014, стр. 24), **210 - ОС с обхват процедури по обществени поръчки и 55 - одити с друга насоченост.**

Таблица 2.

Планирани одитни ангажименти, включени в годишните програми на Сметната палата за периода 2012–2016 г. (Програма за одитната дейност на Сметната палата на Република България)

Вид одит	Финансови одити (бр.)	Одити на съответствието при финансовото управление (бр.)	в т. ч.			Одити на изпълнението (бр.)	Специфични одити (бр.)	Общ брой одити
			ОСПОП	ТООП	ОСДН			
Година								
2012 г.	348	108	82	15	11	16	181	653
2013 г.	405	57	36	12	9	13	42	517
2014 г.	426	47	21	14	12	9	17	499
2015 г.	354	42	31	1	10	20	10	426
2016 г.	385	59	40	6	13	11	6	461
Общ брой одити	1918	313	210	48	55	69	256	2556

Легенда:

ОСПОП – Одити на съответствието с обхват процедури по обществени поръчки.

ТООП – Тематични одити върху обществените поръчки.

ОСДН – Одити на съответствието с друга насоченост.

В процентно отношение от 313 ОСФУ 15,5% са тематични одити, 67% ОС с обхват процедури по обществени поръчки и 17,5% одити с друга насоченост. Данните за изследвания период показват **тенденция към намаляване** както на общия брой одити за съответствие, така и на ОС с обхват процедури по обществени поръчки. Подобна тенденция се наблюдава и при тематичните одити. За 2012 г. Сметната палата е планирала да извърши най-много ОСФУ – 108 броя, а за последната 2016 г. – 59 броя.

В тази насока логично е и броят на планираните ОС с обхват процедури по обществени поръчки да се наблюдава подобна тенденция, като за 2012 г. са 82 одита, което е най-много за периода, а за последната 2016 г. – 40 одита. Най-малко планирани ОС с обхват процедури по обществени поръчки са през 2014 г. По отношение на тематичните одити, при съпоставката на 2012 г. спрямо 2016 г. се наблюдава намаляване и в техния брой. За 2012 г. при общо 108 ОСФУ, само 15 са с тематични, а за 2016 г. при 59 ОСФУ техният брой е шест. През останалите години за изследвания период (2013, 2014, 2015) се наблюдава тенденция към намаляване в одитите както в общия им брой, така и на ОС с обхват процедури по обществени поръчки и тематичните. За посочените три години (2013, 2014, 2015) най-малко ОСФУ са планирани през 2015 г. – 42 броя. През 2014 г. в програмата за дейността на Сметната палата са включени най-малко ОС с обхват процедури по обществени поръчки, а през 2015 г. са планирани най-малко тематични одити – един. За периода 2012–2016 г. най-много тематични одити са планирани през 2012 г. – 15 броя. В резултат на направения анализ могат да се изведат следните **изводи**:

- В обхвата на одита за съответствие при финансовото управление се включват **два вида одит, които са пряко свързани с обществените поръчки – одит за съответствие с обхват процедури по обществени поръчки и тематичните одити;**

- Одитите за съответствие при финансовото управление, в които има включени одити за съответствие с обхват процедури по обществени поръчки, **заемат доста малка част от общия брой одити за съответствие, които е планирала да извърши Сметната палата, въпреки че чрез обществените поръчки се разходва значителна част от публичните средства;**

- Най-голям относителен дял в годишните програми заема одитът за съответствие при финансовото управление, като **от отчетите за дейността на Сметната палата е видно, че най-честите нарушения във възложителите са свързани със СФУК;**

- Чрез включването само в обхвата на одита за съответствие при финансовото управление проверка на проведените процедури **не се обвързва годишната програма с приоритетите за оценка на икономичността, ефективността и ефикасността** (Стратегия за развитие на Сметната палата за периода 2013–2017 г., стр. 6).

Анализът на годишните програми за одитната дейност на Сметната палата на Република България показва, че за периода 2012–2016 г. е включила 210 броя ОС с обхват процедури по обществени поръчки. На *Фигура 1* са представени областите, в които е планирано да се извършат ОС с обхват процедури по обществени поръчки.

Фигура 1. Брой планирани одити на съответствието с обхват проверка на процедурите по общественни поръчки за периода 2012–2016 г.⁵

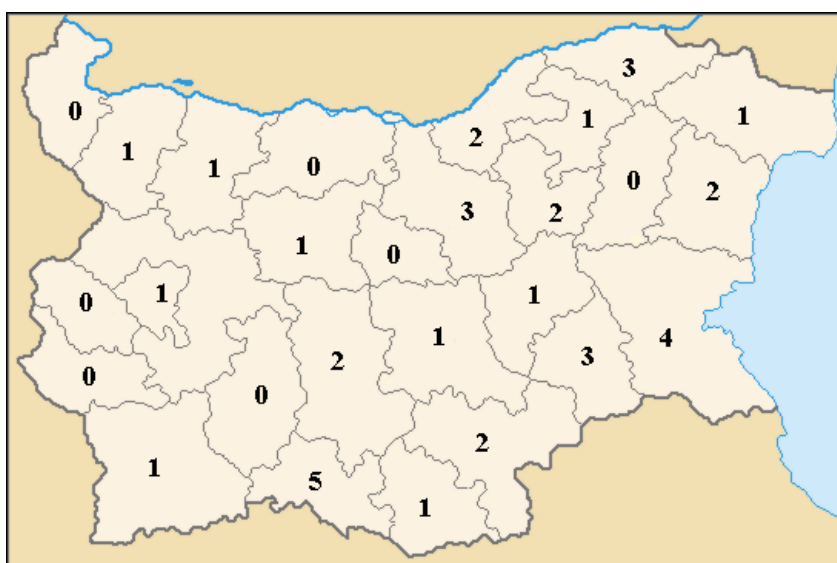
периода 2012–2016 година **най-много** планирани ОС с обхват процедури по общественни поръчки има в област Пловдив – девет (вж. фиг. 1). В София област са включени в годишната програма седем, а в две области (Благоевград и Бургас) са планирани шест одита. В останалите области те са с **по-малък** брой, **средно са по два – три, а има и области с по един одит**. В област Видин, за последните пет години, Сметната палата **не е планирала да извършила ОС с обхват процедури по общественни поръчки. Интересно за тази област е, че в нея не са планирани и тематични одити** (вж. фиг. 2).

Според годишните програми за одитната дейност (2012–2016 г.) Сметната палата на Република България е включила **48 тематични одита** върху възлагането и изпълнението на обществените поръчки, представени по области (вж. фиг. 2).

Най-много планирани тематични одити има в област Смолян – пет (вж. фиг. 2). В останалите области, в които са планирани одити върху обществените поръчки, те са със значително по-малък брой, средно са по два – три, а има и области с по един одит. **В седем области за последните пет години Сметната палата не е включвала в програмата за одитната си дейност да извършва одити с конкретна насоченост обществени поръчки**. Това са областите: Перник, Кюстендил, Пазарджик,

⁵ На фигурата не са посочени 123 одита на съответствието с обхват проверка на проведени процедури, които са извършени в организации, намиращи се в София и в други области на страната. По-голяма част от тях са министерства, агенции, болници, учебни заведения и др. Бел. авт.

Видин, Плевен, Габрово и Шумен. Въпреки че за изследвания период в годишните си програми Сметната палата е включила 48 одита, според административното разделение на страната се наблюдава **неравномерно разпределение на тематичните одити върху обществените поръчки за страната.**

Фигура 2. Брой планирани тематични одити за периода 2012–2016 г.⁶

В резултат на направения преглед може да се направи **изводът, че се наблюдава по-добро разпределение на ОС с обхват процедури по обществени поръчки от тематичните. Във всички области (с изключение на област Видин) за периода 2012–2016 г. има планиран най-малко по един одит, в който да бъдат проверявани процедури по обществени поръчки.**

В **заключение** може да се обобщи, че адекватните годишни програми предоставят възможност на Сметната палата да реализира приоритетните области в зависимост от обществените потребности и условия. Посредством одитите, свързани с обществените поръчки в публичния сек-

⁶ На фигурата не са посочени десет одита върху обществените поръчки, които са извършени в следните организации, намиращи се в София: Военномедицинска академия, Министерство на земеделието и храните, Национална здравноосигурителна каса, Национален осигурителен институт, Министерство на финансите, Министерство на регионалното развитие, Министерство на културата, Агенция пътна инфраструктура, Министерството на образованието и науката, Агенция „Митници“. За изготвянето на фигурата са използвани годишните програми за одитната дейност на Сметната палата за периода 2012 – 2016 г. Бел. авт.

тор, се допринася за повишаване доверието на обществото, че поведението на възложителите е в съответствие с принципите, регламентирани в чл. 2 от ЗОП. Това се постига чрез прилагане на методически инструментариум за обективно мнение от страна на одиторите, доколкото процедурите за обществени поръчки са извършени при спазването на законодателната рамка. В условията на **динамично законодателство адекватното планиране на одитите върху обществените поръчки се превръща във фактор за укрепване на прозрачността и повишаване на доверието на обществото относно законосъобразното и целесъобразното разходване на публичните средства.**

Използвани източници:

- Брой на сключените договори и стойност.* (2016). Изтеглено на 15 октомври 2016 г. от <http://rop3-app1.aop.bg>; http://rop3-app1.aop.bg:7778/portal/page?_pageid=93,1590259&_dad=portal&_schema=PORTAL
- Брой регистрирани възложители и изпълнители в Регистъра на обществените поръчки.* (2016). Изтеглено на 15 октомври 2016 г. от <http://rop3-app1.aop.bg>; http://rop3-app1.aop.bg:7778/portal/page?_pageid=93,1590259&_dad=portal&_schema=PORTAL
- Брутен вътрешен продукт.* (2016). Изтеглено на 15 октомври 2016 г. от <http://www.nsi.bg>; <http://www.nsi.bg/bg/content/2108/%D0%B1%D1%80%D1%83%D1%82%D0%B5%D0%BD-%D0%B2%D1%8A%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%88%D0%B5%D0%BD-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%83%D0%BA%D1%82-%D0%B1%D0%B2%D0%BF>
- Доклад на комисията до Европейския парламент и Съвета относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка.* (27 януари 2016 г.). Изтеглено на 13 октомври 2016 г. от <http://ec.europa.eu>; http://ec.europa.eu/cvm/docs/com_2016_40_bg.pdf
- Доклади за извършени одити за съответствието при финансовото управление.* (2016). Изтеглено на 13 октомври 2016 г. от <http://www.bulnao.government.bg>; <http://www.bulnao.government.bg/bg/articles/dokladi-128>
- Драганов, Н. (2005). Планирането на одитните задачи на Сметаната палата. *Счетоводство* (5), 13-15.

- Закон за обществените поръчки, ДВ, обн. бр. 13 (16 февруари 2016 г.).
- Закон за Сметната палата обн. ДВ, бр. 12 (13 февруари 2015 г.).
- Наръчник за одитната дейност на Сметната палата, обща част.* (2014).
София.
- Наръчник за прилагане на международно признатите одитни стандарти и одитната дейност, част одит за съответствието.* (2014 г.).
София.
- Отчет за дейността на Сметната палата за периода 01. 04. 2015 – 31. 12. 2015 г.* (2016). Изтеглено на 13 октомври 2016 г. от <http://www.bulnao.government.bg>:
www.bulnao.government.bg/bg/articles/otcheti-130
- Отчет за дейността на Сметната палата за периода 01. 04. 2015 – 31. 12. 2015 г.* (2016). Изтеглено на 13 октомври 2016 г. от <http://www.bulnao.government.bg>:
<http://www.bulnao.government.bg/bg/articles/otcheti-130>
- Отчети за дейността на Сметната палата за периода: 01. 06. 2015 – 20. 01. 2015 г.; 01. 01. 2013 – 31. 03. 2014 г.; 2012 г.* (2016). Изтеглено на 13 октомври 2016 г. от <http://www.bulnao.government.bg>:
<http://www.bulnao.government.bg/bg/articles/otcheti-130>
- Програма за одитната дейност на Сметната палата на Република България.* (2016). Изтеглено на 15 октомври 2016 г. от Сметна палата на Република България:
<http://www.bulnao.government.bg/bg/articles/programa-za-oditnata-dejnost-137>
- Стратегия за развитие на Сметната палата за периода 2013–2017 г.* (2012). Изтеглено на 13 октомври 2016 г. от Сметана палата на Република България:
www.bulnao.government.bg/files/_bg/Strategy_2013_2017_SZ.doc
- Цветковска, М., & Матеева, Ж. (2011). Гаранции за недопускане на дискриминация и защита на личните данни на участниците в обществените поръчки. *Взаимодействието теория – практика: ключови проблеми и решения.* 2, стр. 183-191. Бургас: Бургаски свободен университет.